

Szeloch, Henryk

Uniwersytet Trzeciego Wieku im. bł. Jana Pawła II we Wrocławiu w służbie seniorom

---

Warszawskie Studia Pastoralne 16, 250-265

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. DR HENRYK SZELOCH *

**UNIwersytet TRZECIEGO WIEKU IM. BŁ.
JANA PAWŁA II WE WROCLAWIU W SŁUŻBIE
SENIOROM**

*(The Blessed John Paul II University Of The Third
Century In Wroclaw Serving Seniors)*

Wiele osób starszych, to ludzie wciąż sprawni i aktywni, nie znoszący bezczynnego siedzenia w czterech ścianach, potrzebujący pretekstu do wyjścia z domu. Jedną z form ich aktywizacji są bez wątpienia uniwersytety trzeciego wieku, które stwarzają możliwości ciągłego poszerzania wiedzy, pobudzają do aktywizacji społecznej w interesie jednostki i ogółu, ułatwiają nawiązywanie przyjaźni, zapewniają możliwość dbania o kondycję fizyczną.

---

* Urodzony 18 stycznia 1962 r. we Wrocławiu. Kapłan Archidiecezji Wrocławskiej (święcenia kapłańskie – 21.05.1988 r.). Doktor nauk teologicznych (teologia pastoralna). Pełnomocnik Rektora Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu ds. UTW i dyrektor tych studiów przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Proboszcz Parafii p.w. NMP Królowej Polski w Jelczu-Laskowicach. Adres: ul. Oławska 265. 55-220 Jelcz-Laskowice Telefon: (71) 318-81-03 / 664083529 Adres poczty elektronicznej: heszel@wp.pl

1. Początki powstania uniwersytetów trzeciego wieku

Początki ruchów uniwersytetów trzeciego wieku sięgają roku 1972. Wtedy to profesor Uniwersytetu w Tuluzie Pierre Vellas zorganizował spotkanie 40 seniorów, aby zorientować się, czego oczekują oni od uniwersytetu. Rok później założony przez wspomnianego profesora pierwszy w świecie uniwersytet przeznaczony dla osób starszych zainaugurował już swoją działalność. Po pierwszym uniwersytecie powstały następne¹.

Uniwersytety trzeciego wieku we Francji charakteryzowały się:

- ścisłym związkiem z ośrodkami akademickimi,
- wysokim poziomem działalności dydaktycznej,
- zróżnicowaniem form organizacyjnych – od pełnej integracji z wyższą uczelnią, przez ścisłą z nią współpracę aż do niezależności.

Obecnie idea kształcenia we francuskich uniwersytetach trzeciego wieku, kiedyś określana mianem segregacyjnej, zmieniała się w koncepcję uniwersytetu dla wszystkich grup wiekowych (Universite Tous Âges). Idea ta przyczyniła się we Francji do szeroko rozumianej wymiany międzygeneracyjnej i jest realizowana na wszystkich francuskich uczelniach². Z Francji idea uniwersytetów trzeciego wieku trafiła na podatny grunt do Wielkiej Brytanii. Tam grupa entuzjastów z Cambridge stworzyła model nieco odmienny od francuskiego. Model brytyjski, zwany też modelem Cambridge, został oparty na samopomocy i pomocy wzajemnej słuchaczy. Główne cechy tego modelu są następujące:

- brak wsparcia ze strony wyższych uczelni,

---

¹ J. Halicki, *Informator Sekcji UTW przy PTG*, Warszawa 2001, s. 4.

² Tamże, s. 5.

- samopomoc jako główna metoda kształcenia, brak podziału na studentów i wykładowców. Seniorzy sami organizują zajęcia, wykorzystując własną wiedzę i doświadczenie³.

Uniwersytet trzeciego wieku w Wielkiej Brytanii może zostać założony właściwie przez każdą osobę. Istnieją zarówno uniwersytety liczące kilkuset słuchaczy, jak i małe – liczące od kilkunastu do kilkudziesięciu słuchaczy. Te ostatnie funkcjonują zazwyczaj w mniejszych miejscowościach. Oferta edukacyjna uniwersytetów jest zróżnicowana: wykładane są przedmioty akademickie, ale także prowadzone są zajęcia praktyczne. Program w znacznej mierze zależy od tego, czym interesują się studenci i jakie posiadają umiejętności. Niektóre uniwersytety współpracują ze szkołami wyższymi, większość jednak pozostaje zupełnie niezależnymi ośrodkami kształcenia ludzi starszych, spełniającymi oprócz funkcji poznawczych również integracyjne i terapeutyczne⁴.

2. Uniwersytety trzeciego wieku w Polsce

Pierwszy uniwersytet trzeciego wieku w Polsce został powołany do życia w Warszawie w 1975 roku pod nazwą Studium III Wieku. Jego założycielką była prof. Halina Szwarz. 12 listopada 1975 roku zainaugurowano pierwszy rok akademicki na tym uniwersytecie. Intensywny rozwój uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce przypadł na lata 1975-79. Powstały wówczas uniwersytety we Wrocławiu, Opolu, Szczecinie, Poznaniu, Gdańsku i Łodzi. Po roku 1989, w następstwie zmian systemowych oraz rosnącej populacji ludzi starszych w naszym kraju, zapotrzebowanie na tego typu placówki nie ustaje. Widać to także i dziś.

---

³ Tamże, s. 6.

⁴ E. Wesołowska, *Edukacja dorosłych*, Toruń 1994, s. 95.

Polska była trzecim krajem na świecie, w którym rozwinął się ruch uniwersytetów trzeciego wieku, a warszawskie Studium III Wieku należało do historycznie najstarszych uniwersytetów dla seniorów. Wszystkie uniwersytety trzeciego wieku w Polsce zrzeszone są w Sekcji Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku, a ona z kolei należy do Międzynarodowego Stowarzyszenia Uniwersytetów Trzeciego Wieku (AIUTA). Sekcja ta za nadrzędny cel działalności uniwersytetów dla osób starszych uznała poprawę jakości życia tych osób, stworzenie warunków do „dobrego starzenia się”, przełamywanie błędnych stereotypów i wyobrażeń przypisujących ludziom w podeszłym wieku rolę upośledzonych fizycznie i umysłowo. Celowi temu służy włączenie seniorów do systemu kształcenia ustawicznego w oparciu o potencjał intelektualny, naukowy i bazę materialną wyższych uczelni.

Wymagania, które muszą spełniać dziś uniwersytety trzeciego wieku, aby mogły się tak nazywać są następujące:

- lokalizacja placówki uniwersyteckiej powinna być przy uczelni wyższej (najlepiej humanistycznej),
- wykładowcami tego typu uniwersytetów winni być wyłącznie pracownicy naukowcy uczelni wyższych,
- dodatkowym wymogiem formalnym ma być dogodna pod względem komunikacyjnym lokalizacja placówki uniwersyteckiej, umożliwiająca łatwy dojazd na wykłady zarówno słuchaczom jak i wykładowcom.

Taki model uniwersytetu trzeciego wieku (model francuski) ma zapewnić akademicki poziom kształcenia i kładzie duży nacisk na zajęcia dydaktyczne⁵.

---

⁵ H. Szeloch, *Uniwersytety trzeciego wieku szansą dla seniorów*. Wykład wygłoszony dnia 01.02.2012 r. z okazji inauguracji Roku UTW w Polsce (2012) na spotkaniu odpowiedzialnych za kierowanie studiami UTW we Wrocławiu.

3. Uczelnia kościelna otwarta na studentów – seniorów

Ostatnio uniwersytety trzeciego wieku powstają także przy uczelniach kościelnych. Przykładem jest tutaj Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II, powołany do istnienia w 2009 roku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Już sama inicjatywa jego powołania przez władze wrocławskiej archidiecezji i uczelni papieskiej spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem. Obecnie na pierwszym, drugim i trzecim roku studiów w zajęciach wykładowych, które odbywają się w drugą i czwartą sobotę miesiąca, uczestniczy blisko trzystu sześćdziesięciu słuchaczy. Wykłady dotyczą różnych dyscyplin teologii i filozofii, ale także psychologii, pedagogiki i prawa⁶. W przyszłości liczba słuchaczy z pewnością się powiększy, ponieważ słuchacze, którzy ukończyli pełny, trzyletni cykl studiów na tym uniwersytecie, zamierzają podjąć dalsze studia określane mianem „studiów drugiego stopnia UTW”. Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu⁷ za główny cel działalności postawił sobie przekazanie w przystępny sposób wiedzy religijnej seniorom. Okazało się, że zapotrzebowanie na ten rodzaj wiedzy jest bardzo duże. Katecheza dla dorosłych, ujęta w ramy akademickie – to dobra propozycja skierowana do najstarszych studentów, którzy sami przyznają, że z wiarą nie jest u nich tak źle, ale już z wiedzą religijną – dużo gorzej.

---

⁶ www.pwt.wroc.pl/utw

⁷ W momencie powołania Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu nie miał imienia. Otrzymał je w dniu inauguracji roku akademickiego 2011/12, która odbyła się 22.10.2011r. – w pierwsze liturgiczne wspomnienie naszego wielkiego, błogosławionego Rodaka.

Wspomniany uniwersytet powstał z inicjatywy metropolity wrocławskiego księdza arcybiskupa prof. Mariana Gołębiewskiego. On to w porozumieniu z ówczesnym rektorem Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, księdzem prof. Waldemarem Irkiem, decyzją z dnia 26 maja 2009 r. powołał do życia tą nową jednostkę organizacyjną papieskiej uczelni w stolicy Dolnego Śląska. Z woli Ordynariusza zająłem się jej organizacją⁸. W 2009 r. przy uczelniach wrocławskich funkcjonowały tylko trzy uniwersytety trzeciego wieku. Dzisiaj jest ich dziewięć. Największym, cieszącym się najdłuższym stażem (36 lat) jest Uniwersytet Trzeciego Wieku działający w Uniwersytecie Wrocławskim. Studiuje na nim ponad 700 słuchaczy⁹. Działający przy Papieskim Wydziale Teologicznym Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II jest drugim co do wielkości we Wrocławiu, co świadczy o tym, że najstarsi studenci cenią sobie bardzo wiedzę religijną. Mimo, że Papieski Wydział Teologiczny, to najmniejsza uczelnia we Wrocławiu, że działający przy niej uniwersytet dla seniorów oferuje głównie zajęcia o charakterze wykładowym (choć nie tylko) - nie odstrasza to kandydatów do studiowania. Nie jest to tylko zasługa kadry nauczającej, czy organizatorów zajęć. Jest to świadectwo, które dają sami ludzie starsi, dostrzegający ogromną potrzebę wewnętrzną pogłębiania swojej wiedzy i wiary w ten właśnie sposób – poprzez uczestnictwo w katechezie dla dorosłych realizowanej na wyższej uczelni teologicznej Miasta Wrocławia. Wydziały teologiczne narzekają dziś na małą liczbę studentów (głównie chodzi tu o studia teologiczne dla osób świeckich). Młodzież, która po otrzymaniu świadectwa

---

⁸ Wspomniana tu decyzja ks. abpa Mariana Gołębiewskiego dotyczyła zarówno utworzenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu jak i powołania pierwszego dyrektora tych studiów.

⁹ www.utw.wroclaw.pl

dojrzałości podejmuje studia na różnych uczelniach i różnych kierunkach podchodzi do studiowania najczęściej na sposób czysto praktyczny (co ja będę miał/a po ich ukończeniu oprócz tytułu licencjata czy magistra?). Starsi myślą całkiem inaczej. Uczą się dla „samej wiedzy”, której w młodym wieku jakże często nie mieli możliwości zdobywać w ten sposób, jaki jest dany dziś pokoleniu dziewiętnastolatków czy dwudziestolatków. Uniwersytet trzeciego wieku stanowi spełnienie ich młodzińczych marzeń, których spełnić z różnych powodów kiedyś nie mogli. Dlatego uważam, że zaoferowanie ludziom starszym katechezy dla dorosłych na uczelniach katolickich w ramach takiego uniwersytetu – to rozwiązanie, nad którym warto, aby się zastanowiły wszystkie te uczelnie. Kapitał drzemiący w starszym pokoleniu wart jest wykorzystania przez Kościół w Polsce, ale wymaga też pewnych inwestycji. Absolwenci uniwersytetów trzeciego wieku działających przy kościelnych uczelniach – to najczęściej dobrze przygotowany „materiał” do pracy w przyparafialnych radach, grupach i stowarzyszeniach. To ludzie, na których księża proboszczowie będą mogli liczyć w prowadzonej działalności duszpasterskiej w parafii. Oczywiście zajęcia z nimi na uniwersytecie dla seniorów muszą być prowadzone w taki sposób, aby do roli „liderów” w różnych formach parafialnej działalności laikatów tych ludzi odpowiednio przygotować.

Uniwersytety trzeciego wieku działające przy uczelniach teologicznych (patrząc z punktu widzenia Kościoła) są także pewną formą spłaty długu zaciągniętego u tych, którzy przez lata wspierali kościelne szkolnictwo wyższe wówczas, gdy finansowane było ono tylko z ofiar wiernych, bez wsparcia państwowego. Dzisiejsi studenci – seniorzy uniwersytetów działających przy kościelnych uczelniach to ludzie, którzy w dziele tego wsparcia mieli swój znaczący udział, a i dzisiaj na miarę swoich, nierzadko skromnych możliwości – nie zapominają

o pomocy materialnej dla seminariów duchownych, uniwersytetów i wydziałów teologicznych. Okazany im skromny ze strony tych uczelni dar, o którym piszę – to inwestycja, której nie trzeba będzie żałować.

4. Działalność uniwersytetu dla seniorów przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu

Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu za cel stawia sobie powiększenie intelektualnej i duchowej sprawności osób starszych, edukację seniorów przez prowadzenie wykładów z zakresu nauk teologicznych oraz szersze poznanie przez najstarszych studentów papieskiej uczelni kultury polskiej ze szczególnym uwzględnieniem kultury Dolnego Śląska. Zajęcia prowadzone są przez nauczycieli akademickich, rozpoczynają się Mszą św. w archikatedrze wrocławskiej i wspólną modlitwą. Są one szansą dla osób starszych na nowe zdobywanie wiedzy, pogłębianie i rozwijanie swoich zainteresowań, poznanie ciekawych ludzi, zawiązywanie przyjaźni. Przez trzy lata działalności nie zabrakło w ramach zajęć uczelnianych wspólnej pielgrzymki studentów – seniorów na Jasną Górę, pielgrzymki do Asyżu, Rzymu i Watykanu, wzięcia udziału w watykańskich uroczystościach z okazji 85. rocznicy urodzin papieża Benedykta XVI, wycieczek, spotkań m.in. z Metropolitą Wrocławskim. „Studenci Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu są wyjątkowi”, mówił w swoim wystąpieniu podczas inauguracji roku akademickiego 2011/12 ks. dr Marian Biskup – wikariusz biskupi ds. duszpasterskich w archidiecezji wrocławskiej. Zmarły zaś niedawno rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego

we Wrocławiu ks. prof. Waldemar Irek, zamykając ostatni w swoim życiu rok akademicki powiedział: „By studiować na PWT trzeba mieć nie tylko umiejętności, ale też specjalne kwalifikacje wewnętrzne. Chętni seniorzy, którzy zgłaszają się na Papieski Wydział Teologiczny, często mówią o problemach w kwestiach wiary, o swoich wątpliwościach, o potrzebie szerszej i głębszej katechezy dla dorosłych. Takie możliwości daje nasz uniwersytet trzeciego wieku. Jest on nie tylko miejscem zdobywania nowej wiedzy, ale także rozwiązywania problemów związanych z wiarą i pogłębiania swojej duchowości. Pod tym względem różni się od innych uniwersytetów”¹⁰.

Zajęcia uniwersyteckie pomagają utrzymać poczucie własnej wartości, pomagają podnieść samoocenę, uczą wielu praktycznych umiejętności, nawiązywania nowych kontaktów, poznawania osób wyznających podobne wartości¹¹.

5. Struktura uczelni i regulamin uczelniany

Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną tej papieskiej uczelni. Do grona jego słuchaczy mogą kandydować osoby, które ukończyły pięćdziesiąty rok życia. Nadzór nad działalnością uniwersytetu sprawuje rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, a w jego imieniu działalnością uczelnianą uniwersytetu operacyjnie

---

¹⁰ Uroczystości uczelniane, w: Archiwum Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

¹¹ Takie najczęściej zalety zajęć uczelnianych działającego przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu Uniwersytetu Trzeciego Wieku wymieniali studenci w ankiecie wśród nich przeprowadzonej.

kieruje pełnomocnik rektora, będący jednocześnie dyrektorem tych studiów. Jest on powoływany przez rektora na okres kadencji władz papieskiej uczelni. Zakres jego działania obejmuje całokształt spraw związanych z działalnością uniwersytetu dla seniorów, a w szczególności;

- organizowanie i nadzorowanie pracy tego uniwersytetu,
- reprezentowanie go wobec władz i jednostek organizacyjnych Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz – w zakresie upoważnienia rektora – wobec władz i instytucji zewnętrznych,
- opracowanie planów i sprawozdań z działalności uniwersyteckiej,
- odpowiedzialność za realizację postanowień Rady Naukowej Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu wobec uniwersytetu trzeciego wieku,

Działalność uniwersytetu dla seniorów działającego przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu finansowana jest ze środków budżetu całej uczelni papieskiej, wpłat słuchaczy i innych źródeł. Nadzór finansowy nad działalnością uniwersytetu sprawuje dyrektor administracyjny Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Słuchacze uniwersytetu mogą uczestniczyć na zasadach wolnego słuchacza w wykładach prowadzonych na Papieskim Wydziale Teologicznym. Mogą również bezpłatnie korzystać z Czytelni i Biblioteki tejże uczelni. Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II we Wrocławiu posiada kilkusobowy samorząd uczelniany, który jest reprezentantem słuchaczy uniwersytetu wobec władz Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu¹².

---

¹² Regulamin Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, w: Archiwum Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

6. Kryteria uczestnictwa w Uniwersytecie Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Prawa i obowiązki słuchaczy

Każda społeczność rządzi się pewnym wewnętrznym prawem. Podobnie i Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym posiada swój regulamin, który opracowałem wspólnie z samorządem uczelnianym. Został on następnie zaakceptowany przez Wielkiego Kanclerza Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, a także zatwierdzony przez rektora tej uczelni. Regulamin jasno określa prawa i obowiązki oraz kryteria dotyczące zasad uczestnictwa słuchaczy w działalności naszego uniwersytetu¹³. O niektórych z nich była mowa już wcześniej, dlatego przytoczę w tym miejscu tylko te, o których jeszcze nie wspominałem.

Kryteria uczestnictwa

1. Słuchaczem uniwersytetu trzeciego wieku może zostać osoba:

- a) akceptująca cele uniwersytetu i chcąca wnieść swój wkład w realizację tych celów,
- b) w terminie złożyła wymagane dokumenty,

2. Status słuchacza uniwersytetu ustaje wskutek:

- a) dobrowolnej rezygnacji z przynależności do niego,
- b) skreślenia z listy słuchaczy z powodu nieusprawiedliwionego zalegania z opłatami przez okres dłuższy niż kwartał,

---

¹³ Regulamin Słuchacza Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, w: Archiwum Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

- c) skreślenia z listy słuchaczy na skutek długotrwałej nieobecności,
  - d) skreślenia z listy członków uniwersytetu w przypadku stwierdzenia naruszania zasad regulaminu,
  - e) śmierci słuchacza.
3. Słuchacz może okresowo (na semestr) zawiesić swój udział w zajęciach uniwersyteckich z powodów zdrowotnych lub osobistych.

Prawa słuchaczy uniwersytetu

1. Słuchacz uniwersytetu ma prawo do m.in.:
- a) uczestniczenia w bezpłatnych i odpłatnych formach działalności uniwersytetu,
  - b) zgłaszania opinii, postulatów i wniosków dotyczących jego działalności,

Obowiązki słuchaczy uniwersytetu

1. Słuchacz zobowiązuje się m.in. do tego, aby:
- a) przestrzegać decyzji rektora i prorektorów Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz dyrektora uniwersytetu,
  - b) przestrzegać obowiązujących regulaminów,
  - c) aktywnie uczestniczyć w realizacji celów uniwersytetu,
  - d) dbać o godność słuchacza i dobre imię uczelni oraz szanować jej tradycje,
  - e) respektować zasady nauczania Kościoła Katolickiego,
  - f) przestrzegać zasad współżycia koleżeńskiego i obyczajów akademickich oraz przepisów obowiązujących w uczelni,
  - g) uczestniczyć w wykładach i innych zajęciach dydaktycznych,
  - h) nieobecności na zajęciach dydaktycznych na bieżąco usprawiedliwiać,

i) nie wprowadzać na zajęcia uczelniane osób trzecich (koleżanek, znajomych, krewnych). Dotyczy to wszystkich zajęć za wyjątkiem wykładów, które mają charakter otwarty.

Władze archidiecezji wrocławskiej i Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu przykładają dużą uwagę do rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jana Pawła II we Wrocławiu. Każda inauguracja i zakończenie roku akademickiego ma bogatą oprawę zewnętrzną, należną najważniejszym uroczystościom akademickim odbywającym się na uczelniach. W każdej też uroczystości uczestniczy zaproszony ksiądz arcybiskup metropolita wrocławski oraz rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego. Szczególnie uroczystą formę ma wigilia uczelniana, na której obok Wielkiego Kanclerza i rektora papieskiej uczelni w gronie zaproszonych gości są zawsze obecni wszyscy wykładowcy uniwersytetu¹⁴. Ta atmosfera wspólnoty, jaką czuje się w dzień wigilii na Uniwersytecie Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II we Wrocławiu owocuje następnie w ciągu całego roku akademickiego, a obecność niecodziennych Gości, możliwość osobistego z nimi spotkania, rozmowy i wymiany życzeń jest z pewnością dużym przeżyciem osobistym dla wielu słuchaczy.

W najbliższym czasie zostanie podpisane porozumienie pomiędzy wszystkimi uniwersytetami trzeciego wieku działającymi przy uczelniach wyższych Wrocławia, na mocy którego będzie można zacieśnić więź współpracy pomiędzy nimi. Dotychczas każdy student mógł być uczestnikiem zajęć tylko i wyłącznie jednego, przyuczelnianego uniwersytetu trzeciego wieku. Niedługo sytuacja ulegnie zmianie. Każdy słuchacz będzie mógł korzystać z „dobrodziejstw”, jakie dają także inne uniwersytety¹⁵. Każdy

---

¹⁴ Por. Kronika Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, s. 5, 17,31.

¹⁵ Projekt porozumienia pełnomocników rektorów szkół wyższych Miasta Wrocławia ds. UTW dotyczącego współpracy w służbie dla dobra seniorów, w: www.wroclaw.pl/files/

bowiem z nich ma właściwe dla siebie, niepowtarzalne bogactwo. Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II ma w swoim skarbcu bogactwo ducha, wiedzy religijnej, wiary i modlitwy. To są te wartości, którymi zacznę niebawem służyć wszystkim wrocławskim studentom - seniorom. Wierzę, że po to bogactwo sięgnie w prastarej, piastowskiej stolicy Dolnego Śląska bardzo wiele osób.

7. Zakończenie

Celem, jaki postawiłem sobie w tym artykule było przybliżenie Czytelnikowi jednej z nowych form ewangelizacji skierowanej ku seniorom w ramach uniwersytetu trzeciego wieku. Posłużyłem się tu przykładem uniwersytetu, który jest mi najbliższy. Wiem, że także poza Wrocławiem, na uczelniach katolickich zaczynają powstawać i działają już uniwersytety trzeciego wieku. Moim pragnieniem jest, aby ten artykuł stał się inspiracją do tego, aby i one „pochwaliły się” swoją działalnością i jej owocami w różnej, nie koniecznie takiej formie. Może też mój artykuł przekona do utworzenia uniwersytetów dla seniorów władze tych uczelni katolickich w Polsce, gdzie jeszcze uniwersytety takie nie działają. Wiercie mi – naprawdę warto je utworzyć.

Streszczenie

Wiele osób starszych, to ludzie wciąż sprawni i aktywni, nie znoszący beczynnego siedzenia w czterech ścianach, potrzebujący pretekstu do wyjścia z domu. Jedną z form ich aktywizacji są bez wątpienia uniwersytety trzeciego wieku, które

stwarzają możliwości ciągłego poszerzania wiedzy, pobudzają do aktywizacji społecznej w interesie jednostki i ogółu, ułatwiają nawiązywanie przyjaźni, zapewniają możliwość dbania o kondycję fizyczną. Ostatnio uniwersytety trzeciego wieku powstają także przy uczelniach kościelnych. Przykładem jest tutaj Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Bł. Jana Pawła II, powołany do istnienia w 2009 roku przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Uniwersytet ten za cel stawia sobie powiększenie intelektualnej i duchowej sprawności osób starszych, edukację seniorów przez prowadzenie wykładów głównie z zakresu nauk teologicznych oraz szersze poznanie przez najstarszych studentów papieskiej uczelni kultury polskiej – ze szczególnym uwzględnieniem kultury Dolnego Śląska. Obecnie na pierwszym, drugim i trzecim roku studiów w zajęciach wykładowych, które odbywają się w drugą i czwartą sobotę miesiąca, uczestniczy blisko trzystu sześćdziesięciu słuchaczy. Wykłady dotyczą różnych dyscyplin teologii i filozofii, ale także psychologii, pedagogiki i prawa. Okazało się, że zapotrzebowanie na ten rodzaj wiedzy jest bardzo duże. Zwłaszcza katecheza dla dorosłych, ujęta w ramy akademickie – to dobra propozycja skierowana do najstarszych studentów.

SUMMARY

A lot of the eldest are still efficient and active, and they can not stand inactive sitting at home, and need an excuse to go out. One of the forms of activation of such people are universities of the third century, which create possibilities of constant extending of knowledge and encourage to social activity in the interest of an individual and collective. They simplify establishing friendships and assure the possibility of fitness. Recently, universities of the third century are also being established by

church academies. For example, the Bł. John Paul II University of the Third Century, called into existence in 2009 by Papal Theological Faculty in Wrocław. This University aims to increase the intellectual and spiritual efficiency of the eldest people. It offers senior education by lectures mainly on theological science and broader knowledge of papal academy of polish culture – with particular consideration of Lower Silesia culture. Currently, nearly three hundred and sixty students attend lectures on the second and fourth Saturday, on the first, second and third year of studies. Lectures concern different disciplines of theology and philosophy, as well as psychology, pedagogy and law. It turned up that there is great need for such kind of knowledge. Especially religious instruction for adults, captured in academic frames – is a good proposal for the eldest students.